

Пропозиції
до Резолюції Міжнародної науково-практичної конференції «Роль аграрних навчальних закладів у формуванні механізмів розвитку сільської кооперації сільських регіонів»

Міжнародна конференція «Роль аграрних навчальних закладів у формуванні механізмів розвитку сільської кооперації та сільських територій» відбулася 23-24 жовтня п. р. у Науково-методичному центрі «Агроосвіта».

Основною метою цього зібрання було обговорення нагальних проблем та пошук шляхів і механізмів розвитку сільської кооперації, посилення ролі аграрних закладів освіти у цьому процесі.

Актуальність проблематики, яку обговорювали на конференції, викликала великий інтерес серед представників органів влади, сільськогосподарських кооперативних об'єднань, недержавних професійних об'єднань, що діють в аграрній сфері; міжнародних організацій і проектів, науковців, науково-педагогічних працівників аграрних закладів освіти, засобів масової інформації, які брали участь у цьому науково-практичному заході. На конференції виголошували доповіді українською, російською, англійською німецькою мовами, що не стало на заваді творчому, зацікавленому та конструктивному спілкуванню.

Предметом дискусії учасників конференції були питання розвитку сільської кооперації в умовах децентралізації; фінансово-кредитної підтримки та кадрового забезпечення кооперативів; упровадження міжнародного досвіду сільської кооперації.

У ході проведення конференції учасники зауважили:

- Існуючі механізми реалізації програм державної та регіональної підтримки сільської кооперації в Україні не мають системного підходу до комплексного вирішення проблем у сільській місцевості та потребують доопрацювання експертними робочими групами за участі фахівців аграрних закладів освіти.

- Нагальною є потреба у комплексному підході до пошуку, формування і розвитку механізмів сільської кооперації, запровадженні окремих елементів передового зарубіжного досвіду в Україні.

- Потребує значної уваги вирішення питань щодо формування, розвитку та механізмів діяльності інших суб'єктів сільської кооперації, діяльність яких пов'язана з наданням житлово-експлуатаційних, ремонтно-будівельних, побутових, туристично-рекреаційних, соціальних, медичних, логістичних, інформаційно-консультативних та інших сервісних послуг сільському населенню.

- Відсутня чітка стратегія розвитку національного кооперативного об'єднання, що стримує налагодження міжнародних відносин, представлення продукції і послуг учасників сільських кооперативів на зовнішніх ринках. Більшість сільських кооперативів функціонують самі по собі, не мають чітких довготермінових перспектив і стратегічних бачень.

- Унеможливорює лобювання інтересів кооперативів на міжнародному, національному і регіональних рівнях, залучення додаткових грантових

ресурсів, інтегрування у міжнародну кооперативну спільноту – відсутність потужних спеціалізованих інститутів громадянського суспільства з питань кооперації.

- Спостерігається інформаційна самоізоляція сільських кооперативів: вони майже не інформують сільські громади про власну діяльність, не мають налагодженого інформаційного обміну з фокусними групами (ЗМІ, наукові установи та заклади освіти, органи місцевого самоврядування, студенти), які б могли сприяти їхньому розвитку. У цій справі кооперативи більше сподіваються на зовнішню та державну підтримку, ніж на власні сили. Відсутність інформаційного обміну між кооперативними організаціями унеможливує їх спільну діяльність з відстоювання спільних інтересів.

- Актуальними є питання освітнього та кадрового забезпечення сільських кооперативів. Більшість з них не готова витратити власні ресурси на навчання своїх членів, обмінюватися інформацією між іншими суб'єктами. Як правило, так діють зовнішні суб'єкти, зокрема сільськогосподарські дорадчі служби, кооперативні об'єднання за кошти проектів міжнародної технічної допомоги.

Поряд з тим, учасники Конференції зійшлися на тому, що за останній час спостерігається незначне зростання кількості зареєстрованих сільськогосподарських кооперативів, проте у більшості з них відсутні ознаки зростання економічної спроможності, тому виникає потреба у формулюванні нових засад розвитку сільськогосподарської кооперації. Обслуговуюча кооперація має стати важливим елементом комплексного розвитку сільських територій, розвиватися завдяки налагодженій співпраці кооперативних організацій з державними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, професійними організаціями громадянського суспільства, дорадчими службами та аграрними закладами освіти.

Ключову роль у формуванні та реалізації нової парадигми має бути відведено аграрним закладам освіти, які у співпраці із сільськогосподарськими дорадчими службами мають стати головним джерелом донесення до сільського населення інформації, необхідної для становлення та розвитку кооперації на селі.

Закон України «Про кооперацію», що є рамковим законом для всіх видів кооперативів, передбачає сприяння держави у розвитку та зміцненні їх господарської самостійності, підготовці висококваліфікованих кадрів для системи кооперації, поширенні мережі кооперативної освіти, досліджені з питань кооперації. Водночас у законі не уточнюється, в який спосіб буде реалізовано ці норми. У більшості країн Європейського Союзу, сільськогосподарські кооперативи розглядають як інструмент підвищення рівня доходів фермерів, тому держави створюють для них спеціальне правове поле та механізми підтримки, зокрема використання знань та інформації для власного розвитку.

Учасники конференції пропонують:

- Міністерству освіти і науки України у співпраці з Міністерством аграрної політики та продовольства України, Національною академією аграрних наук України розробити заходи щодо наукового забезпечення сільської кооперації, залучення аграрних закладів освіти до виконання науково-дослідних робіт з формування нових і удосконалення діючих механізмів розвитку сільської кооперації на державному, регіональному і місцевому рівнях.
 - Міністерству аграрної політики та продовольства України спільно з:
 - інститутами громадянського суспільства ініціювати проведення круглого столу з представниками кооперативів щодо створення Федерації кооперативів сільських територій України з метою активізації кооперативного руху та міжнародної інтеграції у світові кооперативні структури;
 - Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України систематизувати джерела залучення інвестицій існуючих державних, регіональних, грантових програм розвитку сільської кооперації та визначити спрощений алгоритм доступу кооперативів до їх фінансової підтримки. Інформацію розмістити на офіційному веб-порталі міністерства.
 - Міністерству аграрної політики та продовольства України:
 - ввести надання освітніх та інформаційних послуг до переліку соціально спрямованих дорадчих послуг та забезпечити їх належне фінансування;
 - забезпечити використання не менше 5 відсотків коштів, передбачених у програмах, спрямованих на розвиток сільськогосподарської кооперації, для надання дорадчих послуг кооперативам;
 - розглянути можливість утворення агенції з розвитку сільськогосподарської кооперації як головного спеціалізованого наукового, навчально-методичного та інформаційного центру підтримки розвитку кооперації на селі.
 - Дорадчим службам аграрних закладів освіти активізувати надання інформаційно-консультативних послуг сільському населенню щодо організації діяльності кооперативів у сільській місцевості, оптимізації їх структури, можливостей отримання державної і регіональної підтримки, налагодження співпраці з міжнародними проектами технічної допомоги з проведення теоретичного й практичного навчання учасників кооперативів на власній навчально-науковій і виробничій базі.
 - Національній асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України у співпраці з представниками органів державної та місцевої влади, органів місцевого самоврядування та інших установ і організацій запровадити стажування науково-педагогічних працівників на виробничій базі діючих сімейних ферм, обслуговуючих кооперативів та кооперативних об'єднань з метою набуття ними практичних умінь і навичок щодо організації діяльності з подальшим їх залученням до спільних науково-дослідних і освітніх проектів.
 - Державним та місцевим органам виконавчої влади та органам

місцевого самоврядування активно залучати науково-педагогічних працівників аграрних закладів освіти до участі в роботі обласних і районних нарад, круглих столів, робочих зустрічей з питань розроблення цільових програм розвитку кооперації у сільській місцевості та механізмів їх реалізації, проведення консультацій та дорадчого супроводу під час виконання запланованих заходів.

- Інститутам громадянського суспільства, діяльність яких пов'язана з популяризацією ідеї кооперації і сприянням її розвитку в сільській місцевості, налагодити тісну співпрацю між собою та аграрними закладами освіти з метою спільної реалізації міжнародних проектів технічної допомоги у сфері залучення сільських мешканців до кооперативної діяльності.

- Кооперативним організаціям:

- разом з представниками органів державної і місцевої влади, органів місцевого самоврядування, громадських інституцій, дорадчих служб та аграрних закладів освіти створити робочі групи і провести консультації щодо активізації діяльності зі створення регіональних кооперативних об'єднань та національного кооперативного об'єднання, визначити механізми їх функціонування і розвитку;

- у співпраці з аграрними закладами освіти, сільськогосподарськими дорадчими службами проводити інформаційну і просвітницьку роботу в громадах, приділяти особливу увагу поширенню доктрин і принципів формальної та неформальної освіти на всіх рівнях;

- розглянути можливість формування фонду сприяння розвитку кооперативної освіти.

- Національному агентству України з питань державної служби запровадити обов'язковий навчальний курс з кооперації у мережі підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації) кадрів для державної служби.

З метою посилення ролі закладів освіти у формуванні механізмів розвитку сільської кооперації:

- Міністерству освіти і науки України:

- у співпраці з Міністерством аграрної політики та продовольства України, аграрними закладами освіти та іншими зацікавленими особами, насамперед, кооперативними організаціями, розробити навчальні програми з вивчення кооперації (сільськогосподарської обслуговуючої кооперації). Запровадити вивчення основ кооперації (сільськогосподарської обслуговуючої кооперації) в аграрних закладах освіти студентами усіх спеціальностей та в сільських школах. Започаткувати навчання (підвищення кваліфікації) викладачів (вчителів) з питань сільськогосподарської обслуговуючої кооперації для викладання основ кооперації;

- у співпраці з Міністерством аграрної політики та продовольства, Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України, кооперативними організаціями розробити моделі:

- створення та діяльності освітніх кооперативів, зокрема як спеціалізованих дорадчих служб та/або як закладів освіти;
 - застосування механізмів державно-приватного партнерства для розвитку кооперативної освіти.
- у співпраці із Міністерством аграрної політики та продовольства України, кооперативними організаціями розглянути можливість створення та підтримки учнівських кооперативів у сільських закладах освіти.

- Раді з питань аграрної освіти Міністерства освіти і науки України ввести до порядку денного розробку механізмів розвитку кооперативної освіти студентів та викладачів.

- Аграрним закладам освіти та науковим установам спільно з органами державної влади, сільськогосподарськими дорадчими службами суб'єктами сільської кооперації, іншими зацікавленими особами розробити методичні підходи щодо формування кооперативної освіти студентів.

Учасники Конференції переконані, що аграрні заклади освіти відіграють важливу роль у формуванні механізмів розвитку сільської кооперації, а НМЦ «Агроосвіта» є потужним центром їх науково-методичного забезпечення.

Під час проведення панельних дискусій учасники Міжнародної науково-практичної конференції мали змогу висловити свою думку, обмінятися вітчизняним та зарубіжним досвідом, обговорити важливі проблеми та знайти шляхи їх вирішення через пошук відповідних механізмів реалізації. Організація подібних конференцій, круглих столів, зустрічей і засідань робочих груп з питань розвитку сільської кооперації є вагомим внеском у розбудову аграрної кооперативної політики держави.

Схвалено учасниками

Міжнародної науково-практичної конференції

«Роль аграрних навчальних закладів у формуванні

механізмів розвитку сільської кооперації сільських територій»

23-24 жовтня 2018 року

м. Київ